

MODERNLİK Ve SOSYAL BİLİMLER: Bilgi, İktidar, Etik ve Toplum

Modernity And Social Sciences: Knowledge, Power, Ethics And Society

*Ahmet Kemal BAYRAM**

ÖZET

Bilgi/iktidar ilişkilerinin, insanlık tarihinin farklı dönemlerinde farklı görünümleri söz konusu olmuştur; bazı dönemlerde bilgi kendi başına bir iktidar kaynağı olarak ortaya çıkarken, bazen iktidar tarafından bir araç olarak kullanılabilmekte bazen de kendini bir iktidar biçimine dönüştürmektedir. Görünüm ne olursa olsun bilgi ile iktidarın her zaman iç içe olduğu görülmektedir. Bilgi ile iktidar arasındaki ilişki, modern zamanlarda sosyal bilimlerin ortaya çıkmasıyla çok daha karmaşık ve merkezi bir nitelik edinmiştir. Bunun en önemli nedeni, doğa bilimlerinin elde ettiği itibarlı konum (bilimcilik) çerçevesinde, seküler iktidar mekanizması tarafından sosyal bilimlere biçilen meşrulaştırma, sosyal denetim ve geleneğe alternatif niteliğinde normların üretimi rolleridir. Modern dönemlerdeki bilimsel gelişmeler, bilimcilik çerçevesinde bilimin kurtarıcı işlevine olan inancı güçlendirmiş ve sosyal bilimlere, geleneğin çöküşünden doğan boşlukları telafi edecek biçimde işlevselleştirilmiştir. Bu makale, sosyal bilimlerin geleneği nasıl ikame ettiği ve rolünü oynarken kendi söylemini nasıl kurduğunu çözümlemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, İktidar, Bilim, Sosyal Bilimler, Modern Toplum, Bilimcilik, Meşruluk, Etik.

ABSTRACT

Power/knowledge relations have different manifestations in different periods of human history; sometimes knowledge considered as source power itself, sometimes used as a means by power and sometimes it transforms itself into a form of power. No matter what the manifestation is, it is certain that knowledge and power have always been interwoven. The relation gained a much more complex and pivotal character especially in modern times with the emergence of social sciences. This is mainly because the tasks of legitimation, social control and generating alternative norms to tradition were imposed on social sciences by the secularized power mechanism that is eager to gain favour of the leading position taken by natural sciences (scientism). In fact, the scientific developments in modern times fortified the

* Yrd.Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi.

belief in the redemptive function of science in the frame of scientism and science was functionalized for the compensatory remedies following from collapse of tradition. In this paper, I try to analyse how social sciences compensate tradition and construct their own discourses while playing their own games.

Key-words: Knowledge, Power, Science, Social Sciences, Modern Society, Scientism, Legitimacy, Ethics
